

Lea Tuulikki Niskala

Solmuja elämän langassa

Tarinoita ja juttuja elämänvarrelta

Kirja sisältää pieniä tarinoita kohtaamisista, muistoja vuosien takaa ja mielikuvituksellisia tapahtumia.

Lea Niskala

Solmuja elämänlangassa

- *Sisältää novellit:*
- *Aamujuttuja, 3.12.2017*
- *Haukka metsästää, 1.4.2014*
- *Hymyä junassa 2014*
- *Isännät nenäkkäin, (6.2017) 30.1.18*
- *Kadonnut ruukku, 29.11.2017*
- *Kaksi kulkijaa kohtaavat reissullaan, 2017*
- *Kalasääski eli sääksi 17.4.2014*
- *Kapakassa illallisella (syksy 2017) 30.1.2018*
- *Kevään ensimmäinen sade, 9.4.2014*
- *Matkaseuraa, (2016) 13.1.2018*
- *Meren äärellä, (2016) 23.1.2018*
- *Mies satamassa, (2016) 19.1.018*
- *Mäntsälän murretta (2017) 30.1.2018*
- *Narut solmussa, (2016) 27.1.2018*
- *Ohikulkijoita (2016) 30.1.2018*
- *Pivan haltija, 3.12.2017*
- *Pääsiäistä odotellessa, (huhtikuu 2017) 9.1.2018*
- *Tallinnaan meno mielessä, (2015) 20.1.2018*
- *Thai-tyttö, (n. 2014), 28.1.2018*
- *Titanic uppoaa, 28.3.2014*

- *Torimummot, 30.3.2014*
- *Ukkojen kesken, 21.10.2017*
- *Villapaitoja viinaa ja käärmesalvaa, 31,3,2014*
- *Viron kulkijat, 29.3.2014*

Aamujuttuja

Kyllä on mukavia keskusteluja kahvin lomassa, niin kuin nytkin. Mistähän lie tuli mieleen kanan käyttäytymistavat. Lintuja katsellessa, ajatus harhailikin kanoihin. Oletteko koskaan käyneet vanhanaikaisessa kanalassa, jossa ne kanat taapertavat siellä lattialla. Orret ovat sitä varten, että jos joku kanoista haluaa kiikkua ja voimistella niin sinne pääsee. Aina illalla ne menevät yöpuulle sinne orren päälle ja nukkuvat. Kumma, miten ne eivät putoa sieltä alas. Sellainen sanonta on, kun joskus istutaan naisten kanssa penkillä, niin ollaan kuin kanat orrella. Mutta ennen kaikkea kanoilla on pesät ja ne on tehty munimista varten. Joskus, kun meni kanalaan sisälle, istui kana siellä muninta puuhissa. Ja kun muna oli tulossa, alkoi se kertoa muille tähän tapaan "pot, pot, pot" vähän harvakseltaan. Sitten kun se muna tuli, parkaisi se oikein isosti "Pot, pot, kraaaah...kot,kot!". Sitten se kääntyi katsomaan, mitä sieltä tuli. Totesi tyytyväisenä, että tämän päivän muna on siinä, ja hyppäsi alas pesästä muina miehinä.

Muistettiin sellainenkin juttu, että pesään saatettiin laittaa valemuna, valkoinen, saattoi olla kivikin. Silloin se kana muka muni ahkerammin. No ei se päivässä tee kuin sen yhden munan, mutta saattaahan se pitää paussia parikin päivää. Tiedä sitten, oliko sillä mitään tehoja. Kyllä niitä kanoja yritettiin munittaa monella tavalla. Jotain kananruokaa kutsuttiin nimellä "Munitustipu". Kuumaan veteen laitettiin pinaatin tapaan jauhoja ja nokkosia, sillä sitten tulikin oikein ruskuaiset kauniin värisiä. Vesiheinästä ne pitävät. Kyllä niille voikukan lehdetkin kelpasivat hyvin.

Raikasta vettä piti olla saatavilla ja kauran jyviä annettiin kesälläkin.

Kanoille tehtiin kanaverkosta oma tarha ulos ja sinne niillä oli oma luukku, johon oli tehty portaat alas tarhaan, josta ne sitten illalla kipittelivät sisälle. Luukku suljettiin yöksi, ettei pikkupedot, kuten hilleri tai kettu pääsyt sisätiloihin. Kyllä nämä nykyiset tehokanalat ovat kaukana näistä vanhanaikaisista kanaloista. Kana ei juuri pääse kääntymään häkissänsä ja muninta tapahtuu hihnalle. Kyllä siinä on munintarauha kaukana. Kanoja ei näet saanut säikytellä ennenkään, kun ne tekivät nahkamunia. Että tällaisia juttuja tänään.

Haukka metsästä

Tulin kotiin reissultani ja ajelin autolla pihaan. Kun astuin ulos autosta, huomasin pihalla sireenipensaassa harakan, joka säksätti hädissään. En nähnyt siihen kylläkään mitään kummempaa syytä. Joten painelin sisälle tavaroineni. Viskasin takin pois päältäni ja laitoin kahviveden päälle, sillä kahvihammastani kolotti. Tulin vilkaisseksi uudelleen pihalle ja harakka säksätti edelleen puussa, komea pyrstö pystyssä jännittyneenä, se keikkui hentojen oksien varassa. Silloin toisella puolella pensasta vilahti jotakin harmahtavaa. Se lehahti ilmaan ja katosi. Nyt näin myös fasaanin, joka juoksi hädissään pensaan alla ja "krohisi" omalla äänellään hätäisenä. Välillä se juoksi toisenkin pensaan alle.

Jopas nyt ovat villit meiningit, onko kevät sekoittanut niiden pään, vai onko tässä kyseessä kukkotappelu, mutta missä on toinen kukko. Sitäpä en nähnytkään. Sitten äkkäsin linnun, joka oli oksistossa siipiensä kanssa pulassa, kun oksat tarttuivat kiinni. Se räpisteli itsensä irti ja istahti savikasan päälle. Silloin minulle valkeni, mikä lintu on kyseessä. Sehän on haukka! Ilmankos fasaani on hädissään. Se juoksi minkä jaloistaan pääsi. Harakka häipyi omille teilleen, kun huomasi, ettei se itseasiassa ollutkaan saalistettavana. Haukalla oli mielessään suurempi saalis. "Ah, mikä fasaanipaisti!" haukka varmaan mietti mielessään. Jahti jatkui, ja jatkui. Kummatkin alkoivat väsymään.

Fasaani juoksi ympyrää minkä kintuistaan kerkesi, sulat pöllyten. Haukka lensi sen yläpuolella, törmäten milloin mihinkin oksanhaaraan. Fasaanipa keksi konstin, se

juoksikin kuusen havujen alle piiloon. Haukan olisi saatava saalis niin, että se saisi niskasta otteen. Vaan siellä se paisti nyt lymysi. Minä etsin kameraa, saisiko tuosta kuvan ja huusin "kaukosäädinmiehelle", "Tule ottamaan nyt kuvaa haukasta, ei ole usein pihapiirissä tällainen vierailija. Hänkin tuli ihmettelemään, haki kameran ja juuri, kun oli saamassa kuvan, se lensi tiehensä. Istuimme siinä olohuoneen pöydän ympärillä ja juteltiin niitä näitä ja kas kummaa se palasi takaisin. Se oli päättänyt saada saaliin ja jäi kyttäämään oksalle. Saalis oli kuitenkin jo tipotiessään. Se lensi savikasan päälle tähyämään, istui hetken aidalla. Silloin kameramies puolestaan iski "saaliin" kimppuun ja sai muutaman kuvan.

Mietin tätä harvinaista luonnon näytelmää, sillä haukka on saalistajana aikamoinen peto. Se pystyy kantamaan itseään paljon suuremman saaliin kynsissään pesälleen. Tämä taitaa olla kanahaukka. Kanahaukkahan verottaa helposti ulkona tarhattuja kanoja. Fasaanihan on kanalintu, joten siinä mielessä kokoeroa kanaan ei juuri ole. Muistan, kun lapsena meillä oli kanat tarhassa, eikä haukkojenvierailut olleet mitenkään harvinaisia. Minulle annettiin yleensä helppoja ja kevyitä tehtäviä, kuten kumauttaa tarhan nurkalla olevaa tynnyriä aina, jos kuulin haukan huutavan ja lentävän lähellä kanalaa. Se oli olevinaan kovin tärkeä tehtävä. Haukat kyllä kaikkosivat, kun pidin meteliä muutenkin huitomalla ja huutamalla, "Mene tiehesi senkin otus". Lapsuuden muistot nousivat mieleeni. Tällainen tilanne oli kuin paraskin luontoleffa. Harvoin se tulee näin lähelle asumusta ja rohkeana se tepasteli pihapolulla. Olikohan sen käytöstavat muuttuneet ajan myötä ihmistä kohtaan pelottomammaksi. Onko siitä kehittynyt niin sanottu City-haukka.

Fasaanit taapertelevat pihallamme ja olemme nähneet jokusen kukkotappelunkin. Naaraat tulevat kukon

johdatuksella sireenipensaan alle kuopsuttelemaan keväällä ja sitten ne katoavat keskikesällä kokonaan. Jossakin läheisillä pelloilla ja puron varressa on niille suojaista heinikkoa. Mitenkähän ne pienet untuvikot selviävät. Emme ole niitä koskaan nähneet niin pieninä, mutta nuorikot jo tulevat syksymmällä esille. Haukka varmaan saa saaliikseen niistä jokusen, kun ovat liian rohkeita ja tulevat näkyville heinikoista. Onhan tietenkin haukankin saatava syötävää, mutta yleensä ne syövät hiiriä, joita vilistää heinikossa myöskin. Harvemmin saalistavat suuria lintuja. Fasaani on kuitenkin kooltaan suurempi kuin haukka itse.

Haukka on hyvä yleisnimi näille linnuille. Haukkoihin luetaan myös yllättäen kotkatkin, Kanahaukka taas on päiväpetolintusuku ja siis pyydystää päivällä. Samoin se on myös Lintuhaukkalaji, joten näin jälkikäteen tutkailtuna ei ollutkaan ihme, että se saalistaa fasaania. Ravinnokseen kanahaukka käyttää myös pieniä nisäkkäitä, siis hiiriä. Pääaterianaan se syö mielellään kyllä erilaisia lintuja. Sen väitetään olevan ketterä saalistaja myös tiheässä metsässä, mutta tämä lintu sotkeutui pahasti siipiensä kanssa pihakuusemme oksiin. Kanahaukka voi ja lisääntyy hyvin. kanta on kuitenkin suhteellisen pieni ja näin tuntuu olevan useilla petolinnuilla. Osahan on rauhoitettu, ettei kanta häviäisi kokonaan.

Kokemuksena haukan metsästysnäytös oli meille mahtava ja mieleenpainuva tapahtuma, sillä koskaan emme ole ennen päässeet seuraamaan näin hurjaa metsästystä läheltä. Tämä on omiaan lisäämään kiinnostusta pihapiirissä liikkuvien lintujen tarkkailuun. Luonto on aivan lähellämme, ei tarvitse kuin katsoa ulos ikkunasta. Pihapiirissämme liikkuu muitakin eläimiä. Niitä on mukava seurata.